

نومرو : ۱۱۴

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵

" Idjtihad " Constantinople

بشنجی سنه

اشهداد

صریح فکریه ضارم
علمی، ادبی، اجتماعی هفته لقمجموعه
مدیر مرخص : الهمی صفا

۱۰ تموز ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق
تورکیا ایچین ۵۰ غروش ۳۰ غروش
ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

صدرور ایدن اراده‌ی « مصر » ه و بوتون جهان خبر ویریوردی: عینی کونک اقشامی « مصر » ک قافه اسپلاندید میداننده طویلانیامشدی . وطنداشلیمک بیر چوغی ، بنم ساکت و متفکر طورمای ، هرکسک نشئه ، سور و سرور ایچنده حورا تبدیکی وقت ، بنم طور واعتیادده سعادته وحسن سعادته دلالت ایده جک بویوک بیر علامت و تبدیل کورولمه دیکنه حیرت ایدیورلردی . « سنک بویله بیر کونده سسکی و ملاحظه کی مطلقا ایشیتمک ایستهرز » دیدیلر . بن سوز سویله مکدن استکاف ایتدم . اصرار ایتدیلر . « دوشوندیکم سویله رم باشقا دورلو دوشونوب باشقا دورلو سویله مک امدن کیز ، دیدم ، بنم دوشوندیکم و بنم سویله یه جکم خوش گزیه کیتمه یه جکدر ؛ آمان بی سویلتمه یک » دیدم . چاره اولمادی . چیقدم ، سویله دم ، تحقیق ایچین یدی آیدن زیاده بیر مدت لازم اولماش اولان آجی حقیقتلری ، قانیان سرور ونشئه ایچنه پک صوئوق بیر صوکی قاندم اوزمان ، اک معتدل کیمسه لرده ، مثلاً ، الیوم اسکان مهاجرین مدیر عمومیسی اولان علی سعاد بک دوستمزده بیله آجی بیر اشمئراز بلیردی . اوزریمه هجوم ایتمه یه ، سوز سویله مکدن ، عنف ایله ، منع ایتمه یه قدار واردیلار . « ایران » مشروطیتی ، ایران اعلان حریتی کوزمک اوکنده ایدی . مشروطیت اداره تأسیسک بیر غایه دکل واسطه اولدیغی بیلیوردم .

Gustave Le Bon و بوتون تاریخ نوی بانا ایجه آکلاتمشدی . « پاریس » ده بیر زنجی طانیدم . تحصیل ایچین (پاریس) ده بولونیوردی ، غالباً ؛ (سوربون) دارالفنوننه دوام ایدیوردی . آدی میستر « بیرون » ایدی . لورد « بیرون » کده بونکده آدلری بش حرفدن منشکل ، Byron حرفلرندن متشکل ایدی و عینی نام ایدی . لورد بیرونی زنجی بیرون ایله یان یانه قویک ، لورد بیرونه ، قرون اولاده اولسه ، نیم یزدان دینیر . زنجی « بیرون » ده نیم انسان دییه بیلیز . اسملری ، ظاهری شکل لری غایه اتخاذا تمک سمایی ، ارض اوزرینه قونمش بیر قبه بیلمک کیبی در . اسمی خاطر مدده قالماش اولان بیر فرانسیز حکیم : « جمهوریت طرفداری اولمان اول ، جمهوری

— واقعا یازی خواجه لرینک ، مشق لریک ، میل تقلیدک خطوط اوزرنده بر تأثیری واردر ؛ فقط هیچ برخواجه ، هیچ برمشق هرکسک کندی یازیمی اوزرینه خیال هویتک انعکاس وانطباعنه مانع اولماز . خواجه لر و مشق لری آنجق طرز تشکیل خطی کویستر ؛ طبعمک میل استقلال او شکل اوزرنده بر رسم مخصوص ایله تظاهر ایدر ... دیکر جهتدن فی الحقیقه بعضی یازیلردن علم الخط متخصصلری هیچ بر معنی چیقاره مازلر . لکن بوکامقابل و معادل اولق اوزره انظار خارجیه قارش کتوم ، یما واقاده دن مجتنب سیالرده یوقیدر ؛ بعضی ذوات اوقدر خسیس اوضاع ، اوقدر تصرفکار حرکتدرلرکه طویت وهویتلرندن هیچ بر ذره ابراز ایتزلر . بونلر کبی یازیسنه مضمر اتندن برشی صیزدیر مامق ایسته یلرده اوله بیلیر ؛ وبالطبع بونلرک یازیلردن استخراج معانی واستنباط احکام ممکن اولماز ... بوندن باشقه هر آدمک بر طبیعت مخصوصه سی یوقدر ؛ دقت ایدکیز ، اوله لرینه تصادف ایده جکسکیزکه بتون موجودیتی اطرافدن طولادینی ظنون وموهومات وافکار وعقائدن ترکب ایدر ؛ کنیدیسنه خاص نه بر سوزی ، نه بر فکری ، نه ده بر حسی واردر ؛ بویله لریک خصائصی یوقدرکه خطرلنده تظاهر ایتسین .

بن بر مدت بو علم الخط ایله اشتغال ایتدم . و اینانیورمکه بر انسانک اخلاق وافکاری ایله یازیمی آرهنده بر مناسبت واردر ؛ ذکی و نافذ بر نظر بر آدمک خط دستنده اونک سیای روحی ، ولو وضوح تام ایله اولماسین ، هر قسم کوره بیلیر . مع مافیله علم الخطک محکمه لره کیروبده مجرمیت ومعصومیت مسأله لرینی جسم وفصل ایتمه سنه ، هیچ اولمازسه شیمدیک ، راضی اولامام .

مناب شهاب الدینه

انقلاب شهر آینی

1908 سنه سی تموزینک 34 نجی کونی ، (11 تموز رومی) آژانس لر ، عثمانی پارلمنتوسنک اجتماعنه دائر

بیر خانم قیزه معلمه سی صوریوردی :

— انسانك ايلك وظیفه سی نهدر ؟

— نماز قیلماق ، اوروج طوتماق .

— ای داهای ؟

-- وطنی سومك .

— وطن نهدر ؟

— انسانك دوغدینی یر .

— یوق اولمادی !

— انسانك دوغدینی وبویودیکی یر .

— هاه شویله ، انسانك دوغدینی وبویودیکی یر .

معلمه خانم دن « وطن » ك بو تعریفی ایشیدینجه علی بكك ومعلمه نقیه خانم افندینك یوزلرینه باقدم . ساطع بكك كوزلرینی آردام ؛ بولامادم . اوبانا باقايورده یره باقیوردی .

بايتختمزده « وطن » ، ملتك آناسی اولاجاق خانم قیزلره بویله آكلاتیلور . آرتق قونیله لی محمدك ، بنم وطنم قونیله ، بورا اوروم ایلی ، دییه رك فرار ایتمه سی نه دن آچاق و آچاقلق کوریورسکیز ؟

برآزیوقاریده دیدم ، که بزم عسکرلرمن صیتمه دن ، اینجلمش قوللرینه انعام باغلا یوردی ، کوربوز قوللو بولغار عسکری جینه خریطه لر استیلا ایده چکی تورك ایللرینك خریطه لرینی یرلشدیریوردی . مادام که خریطه کله سنی تلفظ ایتدم ، بوراده مدهش ، تردسز وحیتلی بیرضربه ووراجاغم ، غفلتمزك ، اهلالمزك ایمانسز کوکسنه شدتی ایمان شدتدن کن ایمانی بیرضربه ووراجاغم . « ارزنجان » ده بیرعسکری اعدادی مکتمیز واردر . بو مکتبه الان بیر آناتولی خریطه سی یوقدر . بوکوره « ارزنجانه » اعدادی عسکرلرمنه بیر آناتولو خریطه سی یوقدر !

انورپاشا بونی او قوینجه ویا ایشیدینجه نه قادار مضطرب اولاجاقدیر ! فقط اضطراب حیاتك نوبتجیسی در . اولوده اضطراب یوقدر . اضطراب حیاتك نوبتجیسی ، محافظی ، مدافعی در .

حیاتده اولانلار وحیاته لایق اولانلار براقك مضطرب

بعض فضیلتلره مالک اولالم « دییوردی . جمهوری فضیلتلر اکتساب ایتمه ییر سورو انسانك یاخود بیر انسان سوروسنك جمهوریتجیلکی نه یه یارار . شمالی آمهریقا متحده حکومتلری ده ، جنوبی آمهریقا حکومتلری ده اداره جمهوریه آلتنده درلر . آره لرنده کی فرق ایسه حریت مطلقه ایله استبداد مطلق آره سننده کی فرق قاداردر . شکل ونامك تأثیر فسونندن بزی حضرت حق محافظه بویورسون ! بوندن بلکه بیر هفته اول ، یومی بیر غزته نك باش مقاله سنده مستقبل ادیب وتازه محررمن ییچی کمال بك تقریباً . « بولغارستان بزم ایکی ولایتزدی . اوروپائی بیر اداره سایه سنده چاتالجه یه قادار فتح ایتدیلر ، اسکی افندیلرینی روم ایلیندن چیقاردیلار . بزده بیرایکی ولایتزنی عینی اداره یه مظهر ایده لم وبو ایکی ولایت واسطه سیله دیگر ولایتلرمنی مدینه فتح ایده لم « دییوردی . نه کوزل ومعصوم تصور !

بزی اوروپادن چیقاران ، بزم دونکی ایکی ولایت اهلیمز بولغارلارمی ایدی ؟ هیات ! بزی اوروپادن چیقارتان بزم آسیائی قافامزدی . وآنحاق بوقافامزدی ؛ بزم متردی عنعنلرمن ، بزم متردی تأسیساتمزدی ، تشکیلاتمزدی . بزم عسکرلرمن صیتمه دن اینجلمش قوللرینه انعام باغلا یاراق حربه کیدرکن ، بولغار ، یونان ، صیرپ ، قاراطاغ عسکرلری جیلرینه ، خریطه ، چانطه لرینه پانسمان ادواتی یرلشدیریورلردی . بولغارده ، صیرپده ، یونانده بیر وطن ، بیر ملیت مفکوره سی واردی . بزم قونیله لی محمد ، قسطمونی لی محمود وطنی قونیله دن وقسطمونی دن عبارت ییلوردی . بوندن بیرایکی آی اول ساطع بك ، حیدر رفعت بك و اوقاف تأسیسات علمیه مدیری ، علی بك ایله برابر اولدیغمز حالده ، سلطان احمد جوارنده بیر قیز مکتب رشیدیسی زیارت ایتدم ، بو مکتب اوقاف نظارتنك وجوده کتیرمش اولدینی مکتبلرک ممتازلارندن در . نقیه خانم اسمنده ممتاز ومحترم بیر خانم افندینك اداره سی آلتنده در . بومدیره خانم افندی ده برابر مزده و اوگمزه اولدینی حالده بیر درسخانه یه کیردک . . اون ایکی اون اوچ یاشلرنده

ولدت يوقدر . ديمك كه بزم فتوحاتمز ، عقول كشورنده در .
« كشور عقول » دهمه اجرا اولونمايان فتوحاتك آجي
ميوه لرني چوق ييدك ؛

63 نومرولو (اجتهاد) ك « كويلورمن ايچين »
عنوانلي بير مقاله سنده بوندن 14 آي اول شو سطرلري
يازيورددم :

« بز حقيقت حالده و كله نك معنای حقيقيسيه مالك
« اولماديغمز يرلري غائب ايتك اليوم غائب ايتهمديگمز
« يرلره ايسه معنای حقيقيسيه مالك دكلز . ديمك كه
« فتوحات اجرا ايتك احتياجي اوگنده يز . آناطولوي
« فتح ايتك ، آناطولوي اعمار ايتك ، آناطوي اسكان
« ايتك احتياجي اوگنده يز ... الخ »

آه كاشكي اجتماعي 11 تموز دخي سياسي 11 تموز
كيي ، عاطف بك برادرمنك بير براونيغ قورشونيله ،
مستبد شمس پاشانك كوكني دنلن بير مرمر ايله استحصال
ايديله بيلمش اولسه يدي !

اجتماعي 10 ويا 11 تموزمزين كينجه يه قادار عجباق
دفعه سياسي 10 تموز شهر آيدني اجرا ايدم جگمز !

فقط توركي جانليق علامتي كوسترمشدر .
مادام كه بنم دماغمك كوكاري توركي انام طبقه سندن غذا
آليور ، مادام كه روح ايمان ومحبته يانيور واويانيور
ومادام ، كه اوروپاده كي منفاده ، اوروپالي آشنالره
Nous mourrons célébrant nos futures victoires
ديمك قوتي عيني روح دن چيغمشدر ، توركي معمر
اولاجاق . يالگوز شوني ايسته رم ، نور فرقه سي ظلمت
فرقه سي قارشيسنده تردد سر ، متين ومظفريتدن امين
يوروسون !

كوندوزه ، كيجه يه درمان كوتورسون
بير آلنده كونش ، بير آلنده آي .

در قتر عبر الله صر دت

اولسونلار ! براقك المردن امللرينه غذا وقوت چيقار .
سينلار . آلک سزه بير ماوقع ، بير « فاقوم » داه :
اسكي بولغار حدودنده ، « حبيجه » جوارنده « الوان
دره » اسمنده بولغار اداره سنده قيرق الله خانلي بير
بولغار كويي واردر . « ادرنه » نك استر دادندن صوگره ،
ادرنه اردوسي ايله ريلر كن بوكوي تخليه اولونمش كورمش ،
بعض اشيا بولمش وآلمش . بواشيا ايچنده نه يه ياراياجي
افرادجه بيلمه ين بعض شيلر وارمش . افراد بو اشياي
ضابطلرينه كتير مشلر . ضابطلر ، كتيريلن اشيا نك حكمت
وكيميا آلات وادواتي اولديغني آكلامشدر ، كويه كيتمشدر .
كويدم مكمل بير مكتب بناسي ، ايچنده مكمل خريطلر ،
لابوراتوارلار ، بولمشلر ؛ ديمك ، كه بزده اولسه اعدادي
درجه سنده عد اولوناچاق بير مكتب ايمش .

شيمدي بزم قوص قوجه « ارزنجان » اعدادي
عسكري مكتبم زده بير آناطولو خريطه سي بولونماق
فاجعه سيه ، قيرق الله خانلي بير بولغار كوينه اعدادي
درجه سنده بير « ژيماز » مكتبنك بولونماسي ، ايچينك
خريطه لرله ، حكمت وكيميا آلترليله طولو ومكمل بير
« لابوراتوار » له مجهز اولماسي هائله سني قارشيلاشدير يگنز !
بزي مغلوب ايدن ايكي ولايتمز دكل ، بزي مغلوب ايدن
كورمك ايسته مه ين ايكي كوزمن ، دوشونمه يي بيلمه ين
ويا دوشونمه سي ممنوع اولان بير قافامزدر . بزي مغلوب
ايدمن بونلاردى ، بزي مغلوب ايدم جك بونلاردى ، بزي
مغلوب ايدم جك دأما بونلار اولاجاق !

« كوگلمك ايسته ديكي قادار فرياد ايدم بيلمهم ايچين
هيچ بير ير يوق ؛ آه كاش كه دنيا نك وعقبانك خارجنده
بير صحرا بولونسايدى ! » دين ايراني شاعر ، بوفرياد فرما
دردلره نه قادار آشنا ايمش !

دماغلرينه قيرق قات زنجير صاريلى آداملار حراولماقدن
قيرق بيك فرسخ اوزاقد رلار .

دماغلار اشتغال ايتسين ! دماغلار اشتغال ايتسين !
مشغول اولمايان دماغ مشعل اولاماز قارنلق وسونوك
دماغلارده ايسه بال قاباقلارنده اولديني قادار بيله نور